

Sygn. akt I ACa 151/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Ryszard Iwankiewicz
Sędziowie:	SA Małgorzata Gawinek SA Eugeniusz Skotarczak (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Stachera

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Z. W.

przeciwko (...) Związkowi (...) - Okręgowi w S.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 7 listopada 2014 r., sygn. akt I C 5/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchyla uchwałę nr (...) Zarządu Rodzinnego Ogródka Działkowego (...)w S. z dnia 4 stycznia 2011 roku w części dotyczącej pozbawienia powoda Z. W. prawa użytkowania działki nr (...),

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania,

II. oddala apelację powoda w pozostałym zakresie,

III. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Gawinek Ryszard Iwankiewicz Eugeniusz Skotarczak

Sygn. akt: I ACa 151/15

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 7 listopada 2014 roku po rozpoznaniu sprawy z powództwa Z. W. przeciwko (...) Związkowi (...) Okręgowi w S. o uchylenie uchwały powództwo oddalił oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że powód Z. W. był członkiem (...) Związku (...) i z tego tytułu przysługiwało mu prawo użytkowania działki Nr (...), znajdującej się w Rodzinnym Ogrodzie Działkowym (...) w S..

Uchwałą Nr (...), z 23 listopada 2006 r., Krajowa Rada (...) Związku (...), postanowiła ustalić składkę członkowską na 2007 r., w dotychczasowej wysokości 12 groszy od 1 m⁽²⁾ działki. Za działkę powoda składka ta wyniosła 36 złotych rocznie.

Uchwałą Nr (...), z 21 listopada 2007 r., Krajowa Rada (...) Związku (...), postanowiła ustalić składkę członkowską na 2008 r., w wysokości 14 groszy od 1 m⁽²⁾ powierzchni działki. Za działkę powoda opłata wyniosła 42 złotych rocznie.

Uchwałą Nr (...), z 26 listopada 2008 r., Krajowa Rada (...) Związku (...), postanowiła ustalić składkę członkowską na 2009 r., w wysokości 15 groszy od 1 m⁽²⁾ działki. Za działkę powoda opłata wyniosła 45 złotych rocznie.

Uchwałą Nr (...), z 26 listopada 2009 r., Krajowa Rada (...) Związku (...), postanowiła ustalić składkę członkowską na 2010 r., w wysokości 17 groszy od 1 m² działki. Za działkę powoda opłata wyniosła 50 złotych rocznie.

Uchwałą Nr (...) z 27 kwietnia 2010 r., Walne zebranie członków ROD (...) w S., ustaliło opłatę na rzecz ogrodu, na kwotę 60 złotych rocznie. Natomiast uchwałą Nr (...), z 27 kwietnia 2010 r., ustalono 5 godzin pracy na rzecz ogrodu, a w przypadku niemożności wykonania pracy opłatę zamienną w kwocie 10 złotych za godzinę.

Uchwałą Nr (...) z 31 marca 2009 r., Walne zebranie członków ROD (...) w S., ustaliło opłatę na rzecz ogrodu na kwotę 54 złotych rocznie. Natomiast uchwałą Nr (...), z 31 marca 2009 r., ustalono 5 godzin pracy na rzecz ogrodu, a w przypadku niemożności wykonania pracy opłatę zamienną w kwocie 10 złotych za godzinę.

Uchwałą Nr (...) z 14 kwietnia 2008 r., Walne zebranie członków ROD (...) w S., ustaliło opłatę na rzecz ogrodu na kwotę 30 złotych rocznie. Natomiast uchwałą Nr (...), z 14 kwietnia 2008 r., ustalono 5 godzin pracy na rzecz ogrodu, a w przypadku niemożności wykonania pracy opłatę zamienną w kwocie 12 złotych za godzinę.

Uchwałą Nr (...) z 19 kwietnia 2007 r., Walne zebranie członków ROD (...) w S., ustaliło opłatę na rzecz ogrodu na kwotę 24 złotych rocznie. Natomiast uchwałą Nr (...), z 19 kwietnia 2007 r., ustalono 10 godzin pracy na rzecz ogrodu, a w przypadku niemożności wykonania pracy opłatę zamienną w kwocie 12 złotych za godzinę.

Uchwałą, Nr (...), z 27 kwietnia 2010 r., Walne zebranie członków ROD (...) w S. ustaliło 4 godzin pracy na rzecz ogrodu, a w przypadku niemożności wykonania pracy opłatę zamienną w kwocie 5 złotych za godzinę.

O uchwalonych stawkach opłat członkowie (...) Związku (...), użytkujący działki w ROD (...) byli informowani poprzez wywieszenie uchwał na tablicy ogłoszeń. Ta praktyka była wszystkim znana.

Od 2006 r., do 2011 r., powód dokonał następujących wpłat z tytułu składki członkowskiej: w dniu 23 września 2006 r. - 36 złotych, 5 kwietnia 2007 r. - 36 złotych, 10 kwietnia 2008 r. - 36 złotych, 26 lutego 2009 r. - 40 złotych, 4 marca 2010 r. - 45 złotych, 22 lutego 2011 r. - 45 złotych.

Wszystkie powyższe opłaty powód uiścił na konto Okręgu S. (...) Związku (...), określając w tytule zapłaty „składka członkowska”.

Innych opłat powód nie zapłacił, ani na konto, czy do kasy ROD (...), ani na konto Okręgu (...) S.; w szczególności powód nie zapłacił w tym czasie żadnej opłaty na potrzeby ogrodu, ani z tytułu opłat za prace na rzecz ogrodu.

W piśmie z 27 maja 2008 r., ROD poinformował powoda jaki jest stan zadłużenia, jak zostały rozliczone godziny przepracowane na rzecz ogrodu, jakie obowiązują opłaty i jakie jest zadłużenie powoda.

W pismach z: 30 maja 2006, 29 listopada 2007 r., 28 września 2007, 8 maja 2008 r., 30 października 2008 r., 2 lutego 2009 r., 3 czerwca 2009 r., 30 listopada 2009 r., 10 stycznia 2010 r., 20 września 2010 r., 13 sierpnia 2010 r., 28 maja 2010 r., powód był wzywany na posiedzenia zarządu ROD (...) w S., w sprawie uregulowania zaległych opłat.

W dniu 2 kwietnia 2010 r., udzielono powodowi nagany z powodu nieuregulowania przez powoda prac na potrzeby ogrodu w latach 2006 – 2009, nie uiszczenia składki członkowskiej za lata 2008 i 2009, a także opłat na potrzeby ogrodu w latach 2007 – 2009..

W wezwaniu z 30 października 2008 r., powód został wezwany na posiedzenie Zarządu ROD w sprawie pozbawienia go członkostwa.

W dniu 8 lutego 2010 r., udzielono powodowi upomnienia z powodu nieuregulowania przez powoda prac na potrzeby ogrodu w latach 2006 – 2009, nie uiszczenia składki członkowskiej za lata 2008 i 2009, a także opłat na potrzeby ogrodu w latach 2007 – 2009.

W dniu 4 stycznia 2011 r., Zarząd ROD (...) w S. podjął uchwałę Nr (...), w której pozbawił członkostwa Z. W. i prawa użytkownika działki Nr (...). Uzasadnieniem uchwały był fakt, że powód nie ponosi opłat od kilku lat. Na dzień podjęcia uchwały powód zalegał z opłatami w kwocie 711,73 złotych. Jako podstawę prawną podjętej uchwały wskazano § 36 statutu (...) Związku (...) w związku z § 43 oraz § 151 Regulaminu Rodzinnych Ogrodów Działkowych.

Powód, w przepisany terminie wniósł odwołanie od uchwały Nr (...) do Komisji Rozjemczej ROD (...) w S.. Posiedzenie Komisji Rozjemczej wyznaczono na 17 marca 2011 r.

Powód był obecny na tym posiedzeniu, ale opuścił je przed zakończeniem. W sentencji orzeczenia, wydanego po posiedzeniu zapisano, że doszło do ugody, w związku z tym Komisja uwzględniła odwołanie. Podano, że powód wyraził zgodę na uregulowanie zaległości w terminie do 30 kwietnia 2011 r. Komisja postanowiła, że jeżeli powód nie ureguje w tym terminie zaległych opłat, ugoda przestaje obowiązywać, a nabiera mocy uchwała Nr (...).

Powód pismem z 19 kwietnia 2011 r., poinformował (...) Związek (...) „o niewłaściwych praktykach stosowanych przy rozpoznawaniu odwołań”.

W dniu 18 stycznia 2012 r., po rozpoznaniu odwołania powoda od uchwały Nr (...), Okręgowa Komisja Rozjemcza (...) Związku (...) w S. oddaliła odwołanie.

Na dzień 18 marca 2011 r., powód zalegał wobec ROD z zapłatą kwoty 684,83 złotych, za okres od 2006 r., do 2011 r., włącznie.

Prezes (...) Związku (...), w piśmie z 16 lipca 2013 r., poinformował powoda, że odmawia złożenia skargi w trybie nadzwyczajnym na Orzeczenie Okręgowej Komisji Rozjemczej (...) w S. (...). Po zbadaniu dokumentacji, Prezes nie stwierdził żadnych naruszeń w podjęciu uchwały. Stwierdził, że z przedstawionych dokumentów wynika, że za okres od 2005 r., do 2010 r., powód zalega z zapłatą kwoty 711,73 złotych.

Sąd uznał, że powództwo jest nieuzasadnione.

Sąd wskazał, że w dniu 19 stycznia 2014 r., weszła w życie ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r., o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 40), (art. 80). Na podstawie art. 79 tej ustawy utraciła moc ustawa z dnia 8 lipca 2005 r., o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 169, poz. 1419, z późn. zm.).

Zgodnie z jej art. 11 ust. 1 wskazanej ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r., ROD prowadzony jest przez jedno stowarzyszenie ogrodowe.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy, z dniem jej wejścia w życie:

1) (...) Związek (...), o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 lipca 2005 r., o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 169, poz. 1419, z późn. zm.), staje się stowarzyszeniem ogrodowym w rozumieniu niniejszej ustawy i zachowuje osobowość prawną;

2) jednostki organizacyjne i organy samorządu (...) Związku (...), o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 8 lipca 2005 r., o rodzinnych ogrodach działkowych, stają się jednostkami organizacyjnymi i organami stowarzyszenia ogrodowego, o którym mowa w pkt 1, a członkowie tych organów zachowują mandaty;

3) prawa i obowiązki, w tym zobowiązania i należności, (...) Związku (...) stają się prawami i obowiązkami oraz zobowiązaniami i należnościami stowarzyszenia ogrodowego, o którym mowa w pkt 1.

Zgodnie z ust. 2 tego art., do czasu uchwalenia statutu stowarzyszenia ogrodowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, stowarzyszenie to działa na podstawie statutu (...) Związku (...), w zakresie, w jakim jego postanowienia nie pozostają w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Zgodnie z art. 17 ust. 1a ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r., Prawo o stowarzyszeniach (j.t. Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 ze zm.) terenowa jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 10 ust. 2, może uzyskać osobowość prawną, jeżeli statut stowarzyszenia to przewiduje.

Sąd podkreślił, że od czasu wejścia w życie ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych tj. od 19 stycznia 2014 r., nie uchwalono nowego statutu (...). W tej sytuacji stowarzyszenie ogrodowe (...) działa na podstawie statutu (...) Związku (...). Obowiązujący statut (...) nie przyznaje osobowości prawnej jednostkom organizacyjnym (...), ale został wydany na podstawie ustawy, która wyraźnie wskazała, że jednostki (...) korzystają z osobowości prawnej (...).

Zgodnie z art. 27 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r., o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1419 ze zm.), (...) posiada osobowość prawną. (...) działa poprzez swoje organy ustanowione ustawą oraz statutem. Jednostki organizacyjne (...) korzystają z osobowości prawnej (...) w ramach uprawnień i odpowiedzialności określonej statutem.

Zgodnie z § 125 ust. 1, 2 statutu (...) Związku (...), okręgowy zarząd działa i reprezentuje okręg na zewnątrz, w tym w sprawach sądowych, administracyjnych i podatkowych. W szczególności okręgowy zarząd występuje w sprawach dotyczących gruntów zajętych przez ROD, w sprawach członkowskich po wyczerpaniu postępowania wewnątrzwiązkowego oraz w sprawach dotyczących funkcjonowania ROD ich organów i członków tych organów.

Zgodnie z § 92 ust. 1 i 2 statutu zarząd (ROD) działa w imieniu i reprezentuje ROD na zewnątrz, w tym w sprawach sądowych, administracyjnych i podatkowych (sprawy zwykłego zarządu). Do spraw zwykłego zarządu należy w szczególności zawieranie umów w sprawach związanych z bieżącym funkcjonowaniem ROD. Natomiast w sprawach przekraczających zwykły zarząd wymagana jest zgoda Prezydium Okręgowego zarządu.

Z powyższych zapisów według Sądu jednoznacznie wynika, że Rodzinny Ogród Działkowy, jako podstawowa jednostka organizacyjna (...) nie może reprezentować (...) Związku (...) w sprawach, w których zwykły członek (...) odwołuje się do sądu, po wyczerpaniu postępowania wewnątrzwiązkowego.

Do czasu uchwalenia nowego regulaminu i statutu stowarzyszenia, (...) Związek (...) działa na podstawie statutu dotychczasowego. Obowiązujący statut został przedstawiony przez pozwanego do niniejszej sprawy. Powód nie kwestionował zawartych w nim postanowień, ani faktu jego obowiązywania. Jak wynika z postanowień statutu (...) Związek (...) – okręg S., ma zatem w niniejszej sprawie legitymację do wystąpienia po stronie pozwanej.

Sąd nie zgodził się z twierdzeniami pozwanego, że w związku ze zmianą przepisów legitymację bierną utracił, a więc pozew podlega odrzuceniu.

Brak legitymacji do występowania w niniejszej sprawie po stronie pozwanej zdaniem Sądu nie wynika z § 123, na który powoływał się pozwany. W § 123 określono sprawy, których prowadzenie należy do okręgowego zarządu (...). Istotnie nie ma wśród nich występowania przed sądem w sprawach członkowskich. Katalog spraw wymienionych w tym przepisie nie jest jednak wyczerpujący. Cytowany wyżej § 125 zawiera wyliczenie spraw, jakimi zajmuje się okręgowy zarząd związku i wśród nich wymieniono sprawy członkowskie po wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego.

Sąd wskazał, że ustawa z 13 grudnia 2013 r., w ramach przepisów przejściowych, reguluje jedynie kwestie niezakończonych postępowań, dotyczących roszczeń do nieruchomości zajętych przez rodzinny ogród działkowy i w zakresie zwrotu nieruchomości zajętych przez rodzinny ogród działkowy (art. 78 ust. 1 i 2 ustawy). W stosunku do pozostałych postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, brak jest uregulowań.

W związku z tym, należało przyjąć, że do tych postępowań, w tym związanych z członkostwem, po wyczerpaniu toku wewnątrzorganizacyjnego, stosuje się przepisy dotychczasowe. Tym bardziej, że w niniejszej sprawie uchwała o pozbawieniu powoda członkostwa została podjęta w dniu 4 stycznia 2011 r.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r., o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1419 ze zm.), w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w (...) oraz nabycia lub utraty użytkowania działki w rodzinnym ogrodzie działkowym, zainteresowany może - po wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego - dochodzić swoich praw na drodze sądowej.

Uchwała, której uchylecia domaga się powód dotyczy utraty członkostwa oraz utraty prawa użytkowania działki w Rodzinnym Ogrodzie Działkowym (...). Powodowi przysługuje droga sądowa po wyczerpaniu trybu wewnątrzorganizacyjnego.

Stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych (...) Związek (...) działa na podstawie ustawy oraz statutu uchwalonego przez Krajowy Zjazd Delegatów. Statut określa w szczególności prawa i obowiązki członków, jak też zasady postępowania wewnątrzorganizacyjnego (art. 29 ust. 2 pkt 3 i 13).

Zgodnie § 37 ust. 1 Statutu (...) Związku (...) (k.44 i 74 a) pozbawienie członkostwa zwyczajnego następuje w drodze uchwały zarządu ROD. § 38 ust. 1 Statutu stanowi, że członkowi zwyczajnemu przysługuje prawo odwołania się od uchwały zarządu pozbawiającej go członkostwa do komisji rozjemczej ROD w terminie 14 dni od daty otrzymania uchwały. Na podstawie zaś § 103 Statutu członkowi (...) przysługuje prawo odwołania się od orzeczeń komisji rozjemczej ROD do Okręgowej Komisji Rozjemczej w terminie 14 dni od daty otrzymania orzeczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem komisji rozjemczej ROD.

Zgodnie z § 135 ust. 3 Statutu, orzeczenia okręgowej komisji rozjemczej w sprawie odwołań od decyzji komisji rozjemczej ROD są ostateczne. Na każde ostateczne orzeczenie komisji rozjemczej kończące postępowanie w sprawie Prezes (...) lub Przewodniczący Krajowej Komisji Rozjemczej, może złożyć skargę w trybie nadzwyczajnym, do Krajowej Komisji Rozjemczej (§ 162 Statutu).

Sąd wskazał, że powód wyczerpał postępowanie wewnątrzorganizacyjne. W przepisany termin odwołał się od uchwały Zarządu ROD nr (...), do Komisji Rozjemczej R.O.D (...) w S., następnie wniósł odwołanie do Okręgowej Komisji Rozjemczej (...) w S., która orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2012 r., oddaliła odwołanie powoda. Przewodniczący Krajowej Komisji Rozjemczej odmówił złożenia skargi w trybie nadzwyczajnym. Powód mógł zatem skierować sprawę na drogę postępowania sądowego.

Powód podnosił, że wbrew twierdzeniom wynikającym z uchwały, ponosił zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie należne opłaty związane z członkostwem, do których był zobowiązany. W żaden sposób nie można przyjąć jego uporczywości i długotrwałości w uchylaniu się od tych zobowiązań.

Zgodnie z § 148 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 regulaminu, członek (...) ma obowiązek corocznie uiszczać składkę członkowską w wysokości uchwalonej przez (...) na dany rok kalendarzowy w terminie do 31 maja; opłatę na rzecz ogrodu w wysokości i terminie uchwalonym przez walne zebranie. Składka członkowska jest przeznaczona na funkcjonowanie organów (...) i podlega podziałowi według zasad uchwalonych przez Krajową Radę (...). Opłata na rzecz ogrodu jest przeznaczona na funkcjonowanie ogrodu, a w szczególności na pokrycie kosztów zapewnienia bezpieczeństwa, wywozu śmieci oraz bieżącej konserwacji infrastruktury i pozostaje w całości dyspozycji zarządu.

Zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 1 i 7 statutu, członek zwyczajny ma obowiązek przestrzegać ustawę, niniejszy statut oraz wydane na jego podstawie uchwały organów (...) oraz przestrzegać zasad współżycia społecznego, uiszczać składkę członkowską do 31 maja danego roku oraz opłaty uchwalone przez uprawnione niniejszym statutem organy (...), w terminie przez nie ustalonym, a w przypadku zwłoki – wraz z obowiązującymi odsetkami ustawowymi.

Zgodnie z § 149 regulaminu uchwałami walnego zebrania można zobowiązać członka do uiszczania ekwiwalentu za nieprzepracowane godziny pracy na rzecz ogrodu, ekwiwalentu za nieprzepracowane godziny przy prowadzonej w ogrodzie inwestycji. Zgodnie z § 151 ust. 1 i 2 regulaminu, liczbę godzin i zakres pracy na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego świadczonej przez członka (...) zgodnie z przyjętym planem pracy, ustala na każdy rok walne zebranie. Jeżeli członek (...) nie może wykonać osobiście lub przez członka rodziny uchwalonych przez walne zebranie prac na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego w całości lub w części, obowiązany jest wnieść opłatę w wysokości i terminie uchwalonym przez walne zebranie, jako ekwiwalent za nie wykonane prace. Kwoty uzyskane z opłat, o których mowa w ust. 1, zarząd przeznacza na opłacenie realizacji zadań uchwalonych przez walne zebranie do wykonania przez członków (...) na rzecz ogrodu.

Zgodnie z § 36 ust. 1, 2 i 3 statutu, pozbawienie członkostwa zwyczajnego może nastąpić w razie rażącego naruszenia przepisów ustawy, postanowień statutu, regulaminu ROD, zasady współżycia społecznego oraz działania na szkodę (...). Za rażące naruszenie uważa się w szczególności zamieszkiwanie lub prowadzenie działalności gospodarczej n terenie działki, wynajem działki i altany, samowolne rozporządzenie prawem do działki, dopuszczenie się samowoli budowlanej, udowodniona kradzież na szkodę innego użytkownika działki lub (...), a także uporczywe i długotrwałe uchylanie się od uiszczania składki członkowskiej i innych należnych opłat. Postanowienia § 25 stosuje się odpowiednio. Zgodnie z § 25 przed podjęciem uchwały o zastosowaniu kary zarząd ROD zobowiązany jest zawiadomić zainteresowanego członka (...) o terminie posiedzenia zarządu, na którym jego sprawa ma być rozpatrywana oraz umożliwić mu złożenie wyjaśnień. Niezgłoszenie się członka prawidłowo powiadomionego nie wstrzymuje podjęcia uchwały.

Sąd podkreślił, że z uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika, iż przyczyną pozbawienia powoda członkostwa w (...) i prawa użytkowania działki, było uporczywe i długotrwałe uchylanie się przez powoda od uiszczania opłat obciążających go jako członka (...).

Powód twierdził, że nie zalega z opłatami i przedstawił w tym zakresie dowody wpłat. Jednocześnie w toku postępowania ustalono, że są to jedyne wpłaty dokonane na rzecz ogrodu. Twierdził, że pracował na rzecz ogrodu, ale zarząd ogrodu nie prowadził ewidencji prac wykonywanych przez członków.

W toku całego postępowania zdaniem Sądu powód nie wykazał, że w okresie od 2006 r., do 2011 r., wykonał na rzecz ogrodu prace, w ramach obowiązkowych godzin, ustalonych w uchwale walnego zebrania, które nie zostały przez zarząd ROD zaliczone. Powód twierdził, że naprawiał studnię, a nadto malował plot. Jednakże według twierdzeń pozwanego powód wykonał te prace przed 2006 r., i zostały one uwzględnione w rozliczeniu ogólnym, przy wylczeniu zadłużenia pozwanego. Okoliczność ta została uwzględniona w orzeczeniu Okręgowej Komisji Rozjemczej z 18 stycznia 2012 r. Powód tym twierdzeniom nie zaprzeczył.

Sąd wskazał, że w żadnym przepisie prawa regulującym problematykę funkcjonowania (...) Związku (...) i rodzinnych ogrodów działkowych nie zdefiniowano pojęć „długotrwałości” i „uporczywości”. Występujący w § 36 ust. statutu spójnik „i” oznacza, że uchylenie się od uiszczania opłat musi być jednocześnie długotrwałe i uporczywe.

Według Sądu pojęcie „długotrwałość” oznacza sytuacją, która trwa przez długi, bliżej nieokreślony czas. W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu, że powód długotrwałe zalega z opłatami na rzecz ogrodu (poza składką członkowską, którą regularnie opłaca). Od 2005 r., do 2010 r., powód zalega z zapłatą kwoty 711,73 złotych. W toku niniejszego procesu powód nie wykazał, że przez te wszystkie lata zapłacił jakąkolwiek kwotę bezpośrednio na rzecz ROD (...).

Sąd wskazał, że powód był wielokrotnie wzywany do uregulowania zaległych opłat, ale nie uczynił nic w kierunku ich zapłacenia, czy chociażby wyjaśnienia ich wysokości, którą kwestionuje, z uwagi na niezaliczenie wykonanych przez niego prac. Z tego powodu powód dwukrotnie został ukarany karami: upomnienia i nagany, za brak opłat. Powód nie stawiał się na posiedzenia zarządu wyznaczone w celu wyjaśnienia sytuacji powoda. Zadłużenie powoda z tego tytułu narastało sukcesywnie.

Postępowanie powoda w tym zakresie spełnia wymogi uznania za długotrwałe uchylenie się od zapłaty, o którym mowa w § 36 ust. 2 statutu.

Analizując zaś znaczenie określenia „uporczywość” można odwołać się według Sądu do dorobku orzecznictwa i doktryny wypracowanego na gruncie art. 209 kodeksu karnego. Przez „uporczywość” rozumie się zachowanie długotrwałe, powtarzalne, nacechowane złą wolą i nieustępliwością (por. wyrok SN z dnia 27 lutego 1996 r., II KRN 200/95, Orz. Prok. i Pr. 1996, nr 10 oraz postanowienie SA w Krakowie z dnia 13 grudnia 2000 r., II AKz 289/00, KZS 2000, z. 12, poz. 28). Powtarzanie zachowań polegających na uchylaniu się od spełnienia obowiązku, należy uznać za uporczywe. W ocenie sądu, brak reakcji na wielokrotne wezwania do zapłaty konkretnych kwot, również jest zachowaniem uporczywym. Powód natomiast nie reagował na wezwania do zapłaty kierowane do niego.

Sąd podkreślił, że zgodnie z cytowanymi przepisami członek (...) ma obowiązek uiszczania opłat z tytułu składek członkowskich, opłat na rzecz ogrodu i opłat będących ekwiwalentem za niewykonane prace (w przypadku ich niewykonania). Wynika to wprost z § 148 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 regulaminu i § 15 ust. 1 pkt 1 i 7 statutu (...). Wszystkie opłaty winny być zapłacone. Nieuiszczenie chociaż jednego składnika z wymienionych należności, należy uznać za niewykonanie przez członka obowiązku w zakresie ponoszenia opłat na rzecz ogrodu. Powód twierdził, że uiszczał wszystkie opłaty, jednakże przedstawił jedynie dowody wpłat składek członkowskich. W toku przesłuchania podał, że były to jedyne wpłaty przez niego dokonane, w jego ocenie wystarczające.

Odnośnie składek członkowskich Sąd stwierdził, że nie wszystkie składki zostały przez pozwanego zapłacone w należytym wysokości, wynikającej z uchwalonych przez Krajową Radę uchwał. W 2008 r., powód zapłacił 36 złotych, zamiast 42 złote, w 2009 r., kwotę 40 złotych zamiast 45 złotych, a w roku 2010 kwotę 45 złotych zamiast 50 złotych. Poza tym powód nie wpłacił tych kwot ROD (...) w S., tylko skierował wszystkie wpłaty na rzecz Okręgu (...) w S.. Członek zwyczajny ma obowiązek dokonywać wpłat bezpośrednio na rzecz ROD, z uwagi na konieczność dokonania podziału wpłaconych kwot. Wynika to z § 148 i z § 149 regulaminu (...).

Wielokrotne zachowanie powoda, polegające na kilkuletnim uchylaniu się od zapłaty należności na rzecz ROD (...) należało według Sądu uznać za uporczywe. Powód nie dokonywał żadnych opłat z tytułu opłat na rzecz ogrodu, nie świadczył pracy na rzecz ogrodu, ani nie uiszczał opłat zamiennych w przypadku niemożliwości świadczenia pracy, w latach 2006 – 2010, a więc przez 5 lat z rzędu.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności Sąd uznał, iż powód dopuścił się rażącego naruszenia przepisów ustawy, statutu, i regulaminu ROD, co doprowadziło do pozbawienia go członkostwa w (...) i prawa użytkownika działki nr (...).

Sąd ustalając w niniejszej sprawie stan faktyczny oparł się na zebranych w sprawie materiale dowodowym w postaci dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków. Dowody z dokumentów Sąd uznał za wiarygodne, żadna ze stron nie kwestionowała ich treści, również Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków K. L. i J. Z.. Zeznania tych osób pokrywały się z treścią dokumentów przedstawionych do akt sprawy. Świadkowie ci zeznawali na temat przyczyn pozbawienia powoda członkostwa, wnoszenia przez niego opłat i wykonywania prac na rzecz ogrodu.

Sąd nie wziął pod uwagę złożonego przez powoda oświadczenia o rezygnacji z członkostwa w (...) Związku (...), gdyż oświadczenie to nie miało żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Niezależnie od powyższych rozważań, Sąd miał na uwadze fakt, że powód użytkuje do chwili obecnej działkę Nr (...) na terenie ROD (...) w S.. Nie został pozbawiony posiadania działki, co powód przyznał, ani po wydaniu uchwały o pozbawieniu go członkostwa, ani później.

Zdaniem Sądu należałoby rozważyć, czy w związku z tym, użytkowanie działki przez powoda, nie przekształciło się automatycznie, w prawo do użytkowania działki na podstawie umowy dzierżawy. Nie było to jednak przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie. Sąd zauważa tę okoliczność jedynie ubocznie, mając na uwadze, że pozbawienie członkostwa według poprzednio obowiązujących przepisów wiązało się z pozbawieniem uprawnienia do użytkowania działki. Obecnie zaś użytkownik działki nie musi być członkiem polskiego Związku (...).

Mając na uwadze powyższe sąd orzekł jak w sentencji, uznając powództwo za niezasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł powód.

Powód zarzucił wyrokowi niezgodność ustaleń Sądu z rzeczywistym stanem prawnym, orzeczenie niezgodnie z przepisami statutu oraz ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z 13 grudnia 2013 roku, która weszła w życie w dniu 19 stycznia 2014 roku.

Wskazał również, że orzeczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż należał do członków założycieli ROD (...), a podjęta uchwała jest przejawem niezgodnego z prawem i stanem faktycznym postępowania zarządu ROD (...).

Mając powyższe zarzuty na uwadze powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości lub o skierowanie do ponownego rozpatrzenia przy uwzględnieniu wniosków powoda złożonych w Sądzie.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo zasadna.

Wbrew zarzutom powoda zaskarżona uchwała nr (...) z dnia 4 stycznia 2011 roku odpowiada prawu obowiązującemu w dacie jej wydania i jest zgodna z zebranych materiałem dowodowym. Uchwałę podjęto w czasie obowiązywania ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o rodzinnych ogródkach działkowych (Dz. U. 2005 Nr 169 poz. 1419 z późniejszymi zmianami).

Sąd odwoławczy w całości podziela stanowisko Sądu I instancji co do interpretacji przepisów tej ustawy w okresie jej obowiązywania, co skutkuje uznaniem braku konieczności powielania tych rozważań.

Ustawa ta (jak i obecnie obowiązująca) w znacznej części uregulowań odsyła do postanowień statutu i regulaminu.

Statut ten jak i regulamin nie zostały zmienione ewentualnie uchwalone nowe po wejściu w życie z dniem 19 stycznia 2014 roku nowej ustawy o rodzinnych ogródkach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 roku (Dz.U. Nr 40 ze zm.).

Zarzuty co do nieprawidłowego postępowania członków zarządu podnoszone podczas postępowania przez powoda niezależnie od ich zasadności dotyczą postępowania członków zarządu ROD (...) w zakresie niezwiązanym z istotą niniejszego postępowania.

Podkreślić należy również, że zarzuty powoda co do nieprawidłowości stosowania prawa i oceny zebranego materiału dowodowego podniesione w apelacji są bardzo ogólnikowe, bez powoływania się na określone dowody czy fakty co nie pozwala poddać zarzutów w tym zakresie kontroli instancyjnej.

Oceniając jednak zebrany w sprawie materiał dowodowy podkreślić należy, że powód nie wykazał, by w okresie od 2006 do 2011 roku wykonał na rzecz ogrodu prace w ramach obowiązkowych godzin, ustalonych w uchwale walnego zebrania, które nie zostały przez zarząd ROD zaliczone.

Prace na których wykonanie powód się powoływał, a mianowicie malowanie płotu i naprawienie studni zostały wykonane przed 2006 rokiem i zostały one uwzględnione w rozliczeniu ogólnym, przy wyliczeniu zadłużenia powoda.

Okoliczność ta została uwzględniona w orzeczeniu Okręgowej Komisji Rozjemczej z dnia 18 stycznia 2012 r. Powód tym twierdzeniom nie zaprzeczył.

Nie uiszczył również ewentualnego ekwiwalentu za niewykonane prace w przypadku ich niewykonania.

Nadto członek (...) ma również obowiązek uiszczania opłat z tytułu składek członkowskich i opłat na rzecz ogrodu.

Powód uiszczał co prawda opłaty z tytułu opłat członkowskich, ale uiszczał je w zaniżonych wysokościach, na co dokładnie wskazał Sąd I instancji.

Sąd odwoławczy podziela również stanowisko tego Sądu co do przyjęcia postawy powoda związanej z brakiem realizacji obowiązków wobec ROD jako noszącej znamiona uporczywości.

Reasumując wskazać należy, że apelację powoda należałoby oddalić, gdyż zaskarżona uchwała odpowiadała obowiązującemu w dacie jej wydania prawu.

Sąd I instancji nie uwzględnił jednak okoliczności (aczkolwiek wspomina o nich w uzasadnieniu) związanych ze zmianą obowiązującego prawa.

Pozew w niniejszej sprawie wpłynął do Sądu w dniu 2 stycznia 2014 roku, a więc w czasie obowiązywania ustawy o rodzinnych ogródkach działkowych z 2005 roku.

Jednakże zarówno na datę wydania orzeczenia przez Sąd I instancji (7 listopada 2014 roku) oraz wydania orzeczenia przez Sąd odwoławczy (24 czerwca 2015 roku) obowiązywała i nadal obowiązuje ustawa z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogródkach działkowych, która weszła w życie w dniu 19 stycznia 2014 roku.

Zgodnie z art. 66 pkt 2 tej ustawy prawo używania działki pobierania z niej pożytków (użytkowanie działki) ustanowione na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o rodzinnych ogródkach działkowych przekształca się w prawo do działki w rozumieniu niniejszej ustawy ustanawiane w drodze umowy dzierżawy działkowej.

Zaskarżona uchwała nr (...) z dnia 4.01.2011 r. nie była zatem prawomocna w dacie wejścia nowej ustawy w życie, a tym samym prawo powoda do działki zostało na podstawie art. 66 pkt 2 tejże ustawy zachowane, mimo utraty członkostwa na podstawie zaskarżonej uchwały, gdyż nowa ustawa nie wiąże prawa do działki z obowiązkiem członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym.

Niespornym natomiast między stronami jest okoliczność, że powód nieprzerwanie do chwili obecnej niezależnie od toczącego się niniejszego postępowania posiada i użytkuje działkę nr (...).

Podkreślić należy, że przepisy art. 35 i 36 nowej ustawy nie dają podstaw do przyjęcia, że powód utracił prawo do działki w związku z naruszeniami przepisów prawa, które były podstawą do wydania zaskarżonej uchwały, gdyż przepisy te jako, że weszły w życie z dniem 19 stycznia 2014 roku, mogą mieć zastosowanie do stanów faktycznych związanych z naruszeniem obowiązków działkowca po tej dacie.

Niespornym jest natomiast, że podstawą podjęcia zaskarżonej uchwały było naruszenie obowiązków powoda jako działkowca za okres przed jej podjęciem tj. przed dniem 4 stycznia 2011 roku.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznając, że w związku z wejściem w życie nowej ustawy o rodzinnych ogródkach działkowych z dnia 13 grudnia 2013 r. (art. 66 pkt 2) powód zachował prawo do działki zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc w części dotyczącej utraty przez powoda prawa do działki nr (...).

W pozostałej części dotyczącej utraty członkostwa apelację powoda oddalił na podstawie art. 385 kpc jako bezzasadną, gdyż w tym zakresie nowa ustawa nie zastosowała wyłączeń, a uprzednio obowiązujące przepisy dawały podstawę wobec wykazanej nieprawidłowej postawy powoda związanej z realizacją jego obowiązków jako działkowca do pozbawienia członkostwa.

Dla prawidłowości podjętej uchwały w tym zakresie nie ma znaczenia prawnego oświadczenie woli złożone przez powoda o rezygnacji z członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym z dnia 28.03.2014 roku (k.-94), gdyż wcześniej na podstawie zaskarżonej uchwały członkostwo to ustało.

Orzeczenie o kosztach za obie instancje Sąd Apelacyjny oparł na podstawie art. 100 kpc mając na uwadze, że obie strony uległy wzajemnie przy rozstrzygnięciu zgłoszonych roszczeń objętych pozwem o uchylenie uchwały (utrata członkostwa oraz utrata prawa do użytkowania działki nr (...)).

SSA M.Gawinek SSA R.Iwankiewicz SSA E.Skotarczak